

[Lykketoff]

lægge op gennem 1990'erne, sådan at vi ved udgangen af dette årti har mandskabet og uddannelseskapaciteten til, at der i forhold til det nuværende niveau hele året igennem ekstra vil være 60.000 mennesker, der er på en eller anden form for efteruddannelse.

Det er også en afgørende faktor, hvis det skal lykkes for det danske samfund at klare sig bedre i konkurrencen i de kommende år. Det er nødvendigt, både fordi det er en styrkelse af det enkelte menneskes udfoldelsesmuligheder, mulighed for at få bedre og sikrere beskæftigelse, og også fordi det for samfundet som helhed er nødvendigt for at kompensere for, at tilgangen af ny viden falder i de kommende år på det danske arbejdsmarked, simpelt hen fordi de veluddannede ungdomsårgange bliver mindre i de nærmeste år. Det er derfor en meget vigtig målsætning, vi her tager hul på at realisere med oprustningen af voksen- og efteruddannelsesindsatsen.

I det hele taget ser Socialdemokratiet denne finanslovaftale ud fra den gode cirkels perspektiv. Det er et perspektiv, der går ud på om sider at bruge alle de instrumenter, som samfundet har, til at prøve at knække den stadig opadgående ledighedskurve.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har regnet på aftalen og mener, at den indeholder en stimulans af vores økonomi på 17 mia. kr., og at det skulle give 26.000 arbejdspladser i første år og noget mere i det efterfølgende år, fordi nogle af de elementer, som er nye og værdifulde, jo ikke kommer i gang med fuld kraft i 1993; det gælder f.eks. den private byfornyelse. Disse tal er selvfølgelig en alt andet lige betragtning, en sammenligning med, hvad der ville være sket, hvis man havde vedtaget regeringens oprindelige finanslovsforslag.

Man må jo gøre sig pinagtig klart, at den kommende finanslov med de positive virkninger, den i sig selv har på økonomien og beskæftigelsen, vedtages i en situation, hvor erhvervslivets beskæftigelsesudvikling er den mest negative siden 1930'erne. Vi står med en erhvervskrise både for industri og landbrug, som tegner til at blive måske endda dybere end i 1930'ernes værste år, og som vi kun får camoufleret i kraft af, at det samfund, vi nu står med, jo indeholder en stor og stabiliserende offentlig sektor.

Vi er nødt til meget mere grundlæggende, end vi har formået det med denne ene finanslov, at tænke igennem, hvad vi kan gøre for at fjerne arbejdsløshedens svøbe, hvad vi kan gøre for at undgå det enorme spild af ressourcer og menneskelige muligheder, den ulighed, som vokser sig stærkere og stærkere, når man har en massearbejdsløshed. Der skal meget mere end en enkelt finanslov til. Der skal meget mere klogskab til, meget mere målbevidsthed, også fra regeringens side, og der skal et langsigtet internationalt samarbejde til, hvis vi for alvor skal bringe arbejdsløsheden nedad.

Jeg ved godt, at vældig mange mennesker ude i landskabet har opgivet tanken om fuld beskæftigelse. Vi oplever det på møderne. Det bliver nærmest betragtet som sådan lidt gammeldags, hvis man kommer ind i et lokale i disse måneder og siger: Jo, vi tror, der vil blive genskabt fuld beskæftigelse. Folk kan – og det forstår jeg godt – ikke rigtig se det. De kan ikke rigtig forestille sig den situation, hvor vi igen har fuld beskæftigelse i Danmark.

Og hvis man forlader sig alene på de borgerlige recepter, altså hvis man fortsætter med at sige: Det eneste, der i virkeligheden skal til, men som vi ikke har fået taget os tilstrækkeligt sammen til i Folketinget, er at fjerne stillinger i den offentlige sektor og give skattelettelser til borgerne, er der naturligvis heller ikke megen udsigt til det. Hvis det var de recepter, folk skulle tro kunne ændre situationen fundamentalt, er det klart, at der ikke er nogen tillid til det.

Der er i virkeligheden 3 hovedforudsætninger, der skal være opfyldt, hvis vi skal have en chance over nogle år for at nærme os noget, vi kunne kalde fuld beskæftigelse.

Det ene er et væsentligt bedre internationalt samarbejde netop om at sætte gang i økonomien.

Det andet er en meget mere målbevidst, vedvarende national politik for at styrke den danske konkurrenceevne dér, hvor samfundet kan styrke den.

Det tredje er en meget mere gennemtænkt fordeling af arbejdet, end vi hidtil har betjent os af.

Men kunne vi gøre noget på alle disse tre fronter? Ja, for massearbejdsløsheden er ikke en naturlig, ikke en naturkatastrofe, der ikke kan gøres noget ved. Hvis man er i tvivl, kan man jo se sig om i andre dele af verden.